

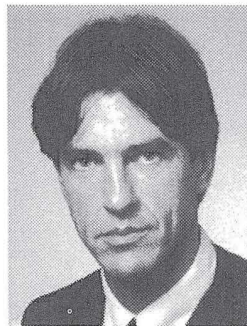
Kako do vizije izobraževanja odraslih

Zadnjih nekaj let z zanimanjem spremljam nova odkritja in spoznanja na področju andragogike in v njej sorodnih vedah. Ni kaj, kljub neustrezni podpori pristojnih vladnih institucij (finančni, organizacijski ...), je strokovnjakom in raziskovalcem uspelo naš koncept in izkušnje povzdigniti na mednarodno raven. Vsi vključeni subjekti so v zadnjih nekaj letih zgradili mrežo, na podlagi katere so nastale nove oblike organizacij, ki omogočajo različne oblike izobraževanja, usposabljanja, raziskovanja in osveščanja za različne ciljne skupine starejših in mlajših. Model je posnemanja vreden tudi za nekatere sosednje države. Toda ali se takšen model ujema z vizijo izobraževanja odraslih v Sloveniji? Dalje, ali sploh imamo vizijo izobraževanja? Mar velja pri tem posnemati zgolj vizijo izobraževanja držav OECD ali morda držav Evropske skupnosti? Ne, nikakor se ne smemo podrežati njihovim že uveljavljenim »receptom in modelom«. Pomeni, da moramo v prvi vrsti izhajati iz lastnih spoznanj, izkušenj, teženj in želja. Vizija ali zamišljanje podobe izobraževalnega koncepta odraslih v prihodnosti mora izhajati iz nas samih. Na nas je, da to vizijo odkrijemo in definiramo.

Kako naj bi proces odkrivanja vizije izobraževanja odraslih potekal? Predvsem se moramo aktivneje usmeriti v raziskovanje (odkrivanje) kvalitativnih podatkov o raziskovanih ciljnih skupinah in se malce oddaljiti od kvantitativnih metod, ki nam o pričakovanih rezultatih izobraževanja in usposabljanja premalo povedo. Nazoren primer so podatki o naraščanju števila diplomantov na obeh naših univerzah in po drugi strani strma rast števila brezposelnih diplomantov. Marsikdo se bo vprašal, mar moramo res vse meriti po povpraševanju in ponudbi na trgu? Vsekakor ne! Toda izobraževalna »strategija« nedvoumno ne izhaja iz potreb in želja posameznika, njegovega okolja, kaj šele iz njegovih pričakovanj. V razvitih državah in na razvitih trgih delovne sile (ZDA, Kanada, Avstralija, Irska, Danska ...) so pred približno desetimi leti začeli pri izobraževanju odraslih uvajati koncept, ki je vsekakor vreden delnega posnemanja. Pri usposabljanju odraslih so se pretežno usmerili v koncept Training by Design, kar pomeni, da so uso promocijo usmerili k osveščanju posameznika, ki si končno lahko pomaga le sam, če ima lastne potrebe, življenjske cilje in motivacijo za nove dosežke. Država ponuja izžive, spodbuja podjetništvo.

Analize v svetu in pri nas kažejo, da je prišlo do velikanskega povpraševanja po praktičnih znanjih v smislu Kako naredim to ali kako ustvarim ono. V eni izmed držav OECD-ja so ugotovili, da tudi sistem vseživljenjskega učenja ne prinaša dovolj učin-

UVODNIK

Mag. Jordan Berginc
Visoka šola
za podjetništvo
Portorož

**»Ne bodimo
vsi žrtve
lastne kulture,
na probleme
glejmo bolj
ustvarjalno!«**

J. B.

kovitih rezultatov, kot On the Job Training, v kategorija se vključujejo delazmožni ljudje. Zatorej je najpomembnejša zavzetost posameznika za določeno aktivnost. Če je njegova zavzetost velika, bo tudi usposabljanje sprejel z navdušenjem. Boljše rezultate dosegajo tam, kjer posameznik ve, zakaj nekaj potrebuje.

Dejali boste – nič novega, česar ne bi že poznali! Žal praksa potrjuje prav nasprotno. Večini ciljnim skupinam odraslih se ponuja sistem izobraževanja in znanj, ki vsekakor ne spodbuja (navdušuje), temveč v posamezniku vzbuja dvome o koristnosti ponujenega znanja. Poleg tega vsepovprek zanikujemo pričakovanja vključenih v izobraževalni proces. Mar ni v današnjem univerzitetnem sistemu vse preveč transmisije »specializiranih« znanj in vse premalo razvijanja sposobnosti, spretnosti in talenta študentov? Ugotovljeno je, da začne motivacija za lastne ambicije pri študentih upadati, ko stopajo v drugi letnik študija na dodiplomski ravni. Zakaj odklanjamo njihova pričakovanja? Zakaj se vedno zadovoljimo s povprečnostjo na tem področju?

Komparativne analize kvantitativnih podatkov z deželami Evropske skupnosti nam kažejo čedalje večji razkorak v stopnji izobraževanja in ustvarjanja dodane vrednosti na prebivalca. Ni razloga za preplah, toda z gotovostjo lahko trdimo, da je koncept izobraževanja odraslih v krizi.

Da, vizija nam manjka. Brez vizije ni orientacijske točke. Ali kot bi se temu dejalo: noben veter ni ugoden ladji brez cilja. Do vizije si bomo pomagali tudi z domišljijo, ki je nedvomno povezana z našim ustvarjalnim potencialom. Naj vam povem, kaj je pripomnil neki ameriški profesor ob najini razpravi o neizkoriščenih potencialih domačih talentov? Dejal je: »Ljudje v tako majhni deželi, kot je Slovenija, se zagotovo ne bodo mogli kosati z raziskovalnimi dosežki vrhunskih tehnologij, ki jih financira ogromen, predvsem tuj kapital. Lahko pa se izkažete s svojimi avtentičnimi pristopi, prednostmi, navadami in potrebami, ki pa se morajo navezovati na ustvarjalno področje. Pomnite, prihajajoče stoletje je stoletje ustvarjalnosti in inovativnosti v razvoju človeštva. Vsaka dežela bo lahko konkurenčna samo toliko, kolikor bodo ustvarjalni in inovativni njeni ljudje. Prehajamo v ekonomijo ustvarjalnosti.« Ob tej izjavi se človek kar malce zamisli. Kaj je z našim ustvarjalnim potencialom, zakaj ga ne znamo dovolj spodbujati in ga produktivno usmerjati? Kako ga lahko spodbujamo z izobraževanjem? A to je že druga zgodba. Za konec pa še ta stara misel: »Če želiš premakniti goro, začni prenašati kamenčke!«